

עין משפט ונר מצוה

צב א מיי פ"א מהל'
מטמאי משכב ומשכ
הלכה ח:

צב ב מיי פ"ט מהל'
חסורי
באה הל' כג
תמן לאוין
קא טוש"ע י"ד ט"י קף
סעיף ז
ועיף כו:

צב ג מיי שס הל' כד
טוש"ע שס סעי' יט:
צב ד מיי שס פ"ה הלכה ח:

תוס' הרא"ש

הירוק עקביא בן מהללאל בן מהללאל מטמא.

משמע דסתם ירוק הוא כבש הדומה לחלמון של ביצה או לזהב שנוטה למראה אדמומית. וכן משמע באלו טרפות גבי מראות הריאה דקאמא ככשווא וכמוריקה וכביצה טרופה אלא ירוקה דכשרה חיכי דמי ככרתי ובפ' לולב גמי אמרין ירוק ככרתי מכלל דסתם ירוק לא הוי ככרתי ואמר ר'בי"ר גבי יורק את חניכיו שחורקין בזהב. ובה"א ואברותיה בירקק חרוץ אלמא סתם ירוק הוא צבב הנוטה לאדמימות כזהב: י"ד ר"מ לשיטתו של עקיבא בן מהללאל וטימא. ותימא והא אמרין לקמן בפ' בנות כרותים גבי כרותים מטמאין משכב כחתון כעליין וכו'פ' י"א מאיר טעמא משום שרואות דם אדום ומשלימות לדם ירוק אלמא כרותים גבי ירוק טהור הוא. משכב כחתון כעליין וכו'פ' כתיב הכה שלחך פרט רמונים. פרש"י שלחך דם נדות ומליקק לבעליהן וקשה דא"כ היכי יליף מהא דא ירוק שהוא מכשיר כיון דקראי איירי בדם נדות שהאשה טמאה בו. וע"ק דמשמע דלא פליגי אלא בדם ירוק אבל דם נדה מורו כ"ע דמכשר וכוין ורבנן לית להו ג"ש דם נדה מנא להו. וי"ל דמי נדות קראא אחרינא נפקא בתוספתא דשבת מנ"ש דמקור מקור דתניא התם בפ' הבהנה מנין לדם נדה שהוא משקה שנאמר וטהרה ממקור דמיה ואומר ביום ההוא יהיה מקור נפתח לבית דוד וליושבי ירושלם לחטאת ולנדה וסבירא ליה לר' מאיר דהאי שלחך אם אינו ענין לדם נדות דנפקא ממקור מקור תנאו ענין לדם ירוק: מאי לאו דכולי גופא. יש שרוצין לדרקק דבזמן הזה דאין אנו בקיאין במראה דמים אין לנו לתלות אפי' עברה בשוק של טבחים ולא בשום דבר שיכולה לתלות בו כיון דאם היינו בקיאין הוי מכירין שאינו דומה לו כדמשמע הכא שאינה תולה בדם מאכולת וכולי גופא משום דלא דמי. וליתא דהא אמרין לקמן עברה בשוק של טבחים הרי זו תולה ולא קאמר תראה לחכם אלא היא עצמה תולה וסתם אשה אינה בקיאה בדמים והכא מיירי בחכם הבקי במראה דמים אבל בזמן הזה שאין אנו בקיאין תולה בכל מה שיכולה לתלות וכן עמא דבר:

יט:

ס'הירוק עקביא בן מהללאל מטמא.
האי ירוק היינו כאתרוג ולא ירוק ככרתי דלחין זה נוטה לאדמומית וסתם ירוק כן הוא

כדאמר בלולב הגזול (סוכה דף לז: ושם) **ירוק ככרתי** מכלל דסתם ירוק לאו הכי הוא:
א"ל"ר ל"ה. פירוש לית ליה ד' דווקא אלא נפקא ליה

החמישי מקרא אחרינא: **י"ד** רבי מאיר **רשימת עקביא בן מהללאל וטימא.**

תימא והא לקמן צפ' בנות כותים (ג.). גבי כותי מטמא משכב התחתון כעליין מפרש ר' מאיר לפי שמשלימות דם אדום לדם ירוק אלמא אית ליה דטהור וגרסה דהכא מיירי מדרבנן וכן מוכח מדקאמר נהי דכי משכחת כחם אמנא לא מטמא היכי דחויא ירוק מגופה מטמא ויש לדחות דלעולם כי חזיא מגופה מטמא מדאורייתא ומ"מ כי משכחת אמנא לא מטמא דלחין רגילות ללאת דס'ירוק מגופה ויש לתלות דמעלמא אתא א' שמה דס' ירוק לא דווקא נקט אלא כלומר דם שהוא טהור לכ"ע משלימות לדם אדום אי נמי עיקר טעמא דר"מ כטעמא אחרינא דקאמר יוס שפוסקת צו סופרת למנין שצצה וטעמא קמא נקט לרבנן:

כתיב הכה שלחך פרדם.
וה"מ הי"מ דם שהאשה טמאה צו כדמשמע קרא כפרדם שהוא נעול כן בנות ישראל נועלות פתחיהן מלחקק לצעליהן צימי נדותו בלאצל דם ירוק שהוא טהור לא ומו דמשמע דלא פליגי אלא בדם ירוקלאצל בדם נדהמודו כ"ע דמכשיר וכיון דרבנן לית להו ג"ש דם נדה מנא להו וי"ל דדם נדה נפקא להו בתוספתא דשבת פ' ט' (הורק) דקמיני מנין ^ט לדם שהוא משקה נאמר כאלו וטהרה ממקור דמיה ונאמר להלן ציוס ההוא יהיה מקור נפתח לבית דוד וליושבי ירושלם לחטאת ולנדה ויש לתמוה דהכא משמע דלכ"ע דם הנדה לא הוה בכלל דם חללים ובצצת פרק חצית ^(דף קמג:) משמע דחלז האשה טמא משום דם מגפתה דקמיני לא אס אמרת בחלז האשה שמכשיר שלא לרצון שכן דם מגפתה מכשיר ומפרש רש"י דחלז היה דם תחלה כדאמרין ^(לעיל דף ט.) דם נעכר ונעשה חלז והכא אמרין דאפי' דם נדה לא הוי בכלל דם דמאי קמהדר להו רבי עקיבא לרבנן מחמיר אני בחלז מצדס שהחולז לרפואהטמאומקין לרפואהטהורועוד למה לי קרא צפ' דם הנדה ^(לקמן נה:) דחלז האשה חשיז משקה מדכתיב ותפתח את נאד החלז ותשקהו תיפוק ליה מטעמא דדס נעכר ונעשה חלז וימיה סוגיא דלקמן איכא למימר דלא

סבר לה ^(א) כרבי מאיר דדס נעכר כו' למרת בחלז האשה שמכשיר כו' כלומר כיון דאליכא קרא לקמן בחלז שמכשיר לכל הפחות לרצון דין הוא שיכשיר גם שלא לרצון כיון דחזין גבי אשה צשום מקוס דמכשיר שלא לרצון כמו דם מגפתה אצל זהמה אע"ג דחלזה מכשיר לרצון שזר דמכשיר שאל לרצון שדס מגפתה טהור אמר להם מחמיר אני בחלז יותר מצדס שהחולז לרפואה כו' כלומר חלז דמכשיר לאו בחומרא דדס מגפתה תליא מילתא שהרי מקין לרפואה טהור דהיינו לרצון ולא אמרין כשם שחלזה לרצון טמא כן דמה לרפואה טמא אלא ודאי חלז האשה דמטמא משום דמשקה גמור הוא וכ"ש חלז זהמה דליהוי טפי משקה דמיוחד לקטנים ולגדולים אמרו לו סלי זמיס ועצמיס יויכחו דמיוחדיס לקטניס ולגדוליס ושלא לרצון טהור והשתא לא קשה מדם הנדה דפשיטא דלא הוי בכלל דם חללים ולקמן צעו"ה נפרש דקראי דפיק דם הנדה אסמכתא בעלמא זינחו:

כל היר פרק שני נדה

לנלוס. ת"ק סבר ה' דמיס טמאין ודאי ואידך ספיקא ולצ"ה טהורין ממש: היינו פ"ק.
דאמר ה' דמיס ומו לא: ירד ר' מאיר כו'. ומטמא דס ירוק משום נדה: אמנא. על צגדה: לא מטמאיתו. דכיון דירוק הוא מסתמא לאו מגופה אתא דלא שכיח ולא תליין זה אלא היכא דחויא

מגופה דס הוא: נהי דהיכא דחויסיה **דס ירוק מעיקרא לא מטמאיתו.**
משום רואה דלאו דס הוא והיינו משום כחם כלומר כשאר דס שכתמו טמא: **טמא משום משקה.**
כרוקה וכמי רגליה אס נוגעין צו אדס וכליס וטהרות צאזמו דס ירוק שראתה צימי נדומה שהיתה נדה מדס אדום ואמאי מטהריתו לגמרי: **שמעעגל ויואל.**
שמתאסף תחלה ואח"כ יואל לאפוקי דס צין טמא צין טהור כשהוא צא נוטף ויואל ראשון ראשון: **לוי נמשקה להכשיר זרעיס.**
שאס יגע שרץ בהן יטמא ואמאי מטהריתו לגמרי: דס חלליס ישסה. דס שהנפש יואלה צו קרוי משקה ולענין הכשר צעינן משקה דכתיבי ^(ויקרא יא) ואשר יצא עליו מיס יטמא וכל משקה אשר שמה כלומר אוכל ומשקהיט) אשר ישמה יצא על האוכל והכי מוקמינן לה בפסחים ^(דף נו:). **אלפוס צג"ש.** להכשיר את הזרעים: **שלחך. דס** נדות השלוח מן האשה: **פרדם רמונים.** כפרדם זה שהוא נעול להשתמר כן בנות ישראל נועלות פתחיהן צימי נדותו מהיזקק לצעליהן עם פרי מגדים היינו צנים. וכתיב שלוח צנים מה מיס מכשירין אף דס נדות מכשיר: **אין אדס דן ג"ש מעצמו.**
אח"כ קבלה מרצו הל"מ דדלמא קרא למילתא אחריתי אינטיירין: **צור.**
דמו אדום כדאמר בסדר יומא ^(דף נו:) האי חיור והאי סומק: דס שחיטה משתנה והולך: **צפור חיה.**
דס היואל מפפור חי ע"י מכה: או **דלמא לאפוקי בחוש.**
והאי חיה לשון צריאה הוא: הרגה מאכולת. אשה הרואה כחם צגדה אס הרגה מאכולת תולה זה. ואי קשיא הא שיעור כחם כגרים ועוד ומאכולת כולי האי לא הוי כדאמר צפירקין^י צעינן כגרים ועוד לאפוקי מדס מאכולת לא קשיא ההיא לר' חנינא כן אנטיגנוס הא לרבנן צפיקה הרואה כחם ^(לקמן דף נח:) דלא צעי האי שיעור: **מאי לאו מאכולת דכולה גופה.**
אלמא כל מאכולת דומה לדס נדות ואת אמרת דס מאכולת של ראש הוא דדמי לדס נדות אצל דשאר הגוף לא: **אמי ורדינאה.**
נאה כורד ובגיטין ^(דף מה.) קרי ליה אמי שפיר נאה. ל"א ורדינאה מקוס הוא ששמו ורדינא צעירוצין ^(דף מט:). **סולה.** כתמה: **צננה ובצעלה.**
אס יש בהן מכה שמה נטף עליה כששוכצין יחד. אלמא דס צנה וצעלה דומה לדס נדות: שלא נשא: **אלא צעלה.**
הא נשוי קאי: **וסלה רצי מאיר.**
כחם: צקילור

גבי אשה צשום מקוס דמכשיר שלא לרצון כמו דם מגפתה אצל זהמה אע"ג דחלזה מכשיר לרצון שזר דמכשיר שאל לרצון שדס מגפתה טהור אמר להם מחמיר אני בחלז יותר מצדס שהחולז לרפואה כו' כלומר חלז דמכשיר לאו בחומרא דדס מגפתה תליא מילתא שהרי מקין לרפואה טהור דהיינו לרצון ולא אמרין כשם שחלזה לרצון טמא כן דמה לרפואה טמא אלא ודאי חלז האשה דמטמא משום דמשקה גמור הוא וכ"ש חלז זהמה דליהוי טפי משקה דמיוחד לקטנים ולגדולים אמרו לו סלי זמיס ועצמיס יויכחו דמיוחדיס לקטניס ולגדוליס ושלא לרצון טהור והשתא לא קשה מדם הנדה דפשיטא דלא הוי בכלל דם חללים ולקמן צעו"ה נפרש דקראי דפיק דם הנדה אסמכתא בעלמא זינחו:

פלי

מסורת הש"ס

- ↑ [[]^{לקמן נו:]} ^(א) ע"י רשבי"א ור"ן, ^(ג) [פסחים סו:], ^(ד) [חולין קד: ע"ש פירש"י ודומתו בשבת קף. טולא ר' יסוי ובחולין לז. ע"ש כרימות כב. ע"ש:] ^(ה) [חולין קד: מגילה טו. אבות פ"ו מ"ו:], ^(ו) [לקמן נח:] ^(ז) [שם:] ^(ח) [שם:] ^(ט) י"ג: כלומר או כל משקה, ^(י) [נדפך יד:], ^(כ) [שיך למשנה דלעיל], ^(ג) [צ"ל הנוח פ"ט הי"ד], ^(מ) [צ"ל לנס נדה],

- ↑ הן עס בלקיאי וקוס וקארי יתנשא לא ישכב על יאכל טרף ודם חללים ישתה: במדבר כג כד
- ↑ שלחך פרדס רמונים עם פרי מגדים כפרים עם נדרים: שיר השירים ד יג
- ↑ הבית מדר על פני ארץ ושלח מדר עם פני חצרות: איוב ה י

- ↑ הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כתיב וטי' דלא סבר לה כ"מ. י"ב לעיל דף ט ע"א:

- ↑ הגהות מהר"ב

רנשבורג

- ↑ תוס' ד"ה לית ליה. י"ב ע"י רש"ל: ב' ^(א) ד"ה כתיב הכל וטי' אצל דם ירוק שהוא טהור. י"ב ע"י חידושי רמב"ן ורשבי"א ור"ן מ"ה: ג' בא"ד אצל בדם נדה מזור. י"ב ע"י שמעון פ"ו משנה ו' ופ"י הרמב"ם שם וריו"ק: ד' בא"ד דליכא קרא לקמן בחלז שמכשיר. י"ב עיין פ"ה ר"ש במכשיר פ"ו משנה ח:

- ↑ מוסף רש"י

אף כל שמתעגל ויוצא. מתאסף הרבה כאלה ואח"כ יואל, כגון רוק ומי רגלים ושכבת זרע ^(דקמן נו:). וכל האומר דבר בשם אומרו כו'. והתנא שמו ולא חסיד שמו בתחלה וחזר והזכיר שמו ^(חולין קד:).